

سهم زنان متخصص در بازار کار کشور و تولید ناخالص ملی ناچیز است

بازار مردانه

شرق: درآمد ۱۰ مؤسسه حسابرسی برتر جهان بیشتر از پنج برابر درآمد نفتی ایران بوده است. در سال ۲۰۲۲ غول‌های حسابرسی جهان توانسته‌اند ۲۱۷ میلیارد دلار درآمد به دست آورند. این در حالی است که بررسی داده‌های بولتن آماري سالانه اوپک که پنجم و ششم جولای سال ۲۰۲۳ میلادی (۱۴ و ۱۵ تیرماه) منتشر شد، نشان می‌دهد ارزش صادرات نفت ایران در سال ۲۰۲۲ میلادی، به ۴۲میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار رسید. در حقیقت اقتصادهای برتر جهان با استفاده از شمار اندکی نیروی متخصص توانسته‌اند به درآمد سرشاری برسند که عدد بسیار بزرگ‌تری از فروش منابع خام یک کشور است. بر اساس اخبار تارنامای مجله بین‌المللی حسابداری (IAB) درآمد ۱۰ مؤسسه برتر حسابرسی جهان در سال ۲۰۲۲ برابر ۲۱۷ میلیارد دلار شده است؛ یعنی درآمد این ۱۰ مؤسسه با یک میلیون و ۳۳۴ هزارو ۲۴۲ نفر پرسنل حدود پنج برابر صادرات نفت و گاز ما است. اما نیروی انسانی متخصص در ایران آن‌چنان که باید و شاید قدر نهاده نمی‌شوند؛ اگر این نیروهای متخصص از جامعه زنان باشند که وضعیت فجیع‌تر است. این چکیده حرف‌هایی است که جامعه حسابداری ایران در اولین همایش زنان تأثیرگذار در حرفه حسابداری کشور مطرح می‌کند.

سهم ناچیز متخصصان زن در بازار کار

ایین همایش روز پنجشنبه ۳۰ شهریور ۱۴۰۲ در سالن همایش‌های دانشگاه آزاد علوم تحقیقات برگزار شد و غلامحسین دوانی، از اعضای شورای ادوار جامعه حسابداران رسمی ایران، با یک سخنرانی تحت عنوان بررسی جامع سیر تحول و تکوین جایگاه زنان در حرفه حسابداری جهان و ایران توضیح داد: «بر اساس آمار و مستندات ارائه‌شده بیش از ۴۹ درصد پزشکان، ۳۵ درصد استادان دانشگاه‌های کشور، ۵۰ درصد دانشجویان (حدود ۱۰۹ میلیون نفر) و حدود ۵۰ درصد جمعیت کشور را زنان تشکیل می‌دهند؛ اما متأسفانه آمار بی‌کاری جمعیت فعال زنان به‌ویژه زنان تحصیل‌کرده نگران‌کننده است. بر اساس اعلام مرکز آمار ایران کل جمعیت در سن کار ۶۵ میلیون نفر است که فقط ۲۵ میلیون نفر شاغل داریم یا به تعبیری به ازای هر نفر شاغل، ۲.۶ نفر غیرشاغل وجود دارد».

او ادامه داد: «از طرف دیگر جمعیت فعال زنان بیش از چهار میلیون و کل تعداد زنان تحصیل‌کرده بیش از هفت الی هشت میلیون نفر هستند؛ اما از کل جمعیت شاغل کشور ۸۴.۴ درصد سهم آقایان و ۱۵.۶ درصد سهم زنان است و آمارهای جهانی نشان می‌دهد که حدود ۴۰ تا ۵۰ درصد شاغلان رشته حسابداری جهان را زنان تشکیل می‌دهند و درصد اشتغال زنان در حرفه حسابداری بالای ۵۰ درصد بوده؛ درحالی‌که در ایران بر اساس برآوردهای غیرمستند، این درصد حداکثر ۳۱ درصد برآورد شده است».

به گفته دوانی بر اساس برآورد مندرج در گزارش مؤسسه مشاوره مک کینزی، بزرگ‌ترین مؤسسه مشاوره اقتصادی جهان، چنانچه در ایران نابرابری جنسیتی رفع شود، ۳۷۶ میلیارد دلار به تولید ناخالص داخلی ایران افزوده خواهد شد که در چنین صورتی با اعمال نرخ قدرت برابری ایران عملا به برترین قدرت اقتصادی منطقه تبدیل خواهد شد؛ اما متأسفانه بر اساس آخرین گزارش شاخص شفاف جنسیتی منتشرشده در «مجمع جهانی اقتصاد»، ایران از میان ۱۴۶ کشور، در رتبه ۱۴۳ قرار گرفته است.

مهدی مهدیانی، متخصص حسابداری که ایده تجلیل از زنان تأثیرگذار حرفه حسابداری حاصل اندیشه او بوده است

علیه بازار؛ ردیه‌ای بر طرح کشف قیمت بنزین در نظام عرضه و تقاضا

ابوالفضل گرمایي

حامیان افزایش قیمت بنزین که پیش از این با نگرانی موضوع وجود «بارانه پنهان» در حوزه انرژی را رسانه‌ای کردند و خواستار حذف آن شدند، این بار خواهان تعیین قیمت انرژی در نظام بازار شده‌اند تا قیمت‌ها با تکیه بر تقاضای واقعی مصرف‌کنندگان به صورت منصفانه تعیین شود. روش علمی از نگاه آنها کشف قیمت در تابلوی بورس است. گذشته از ابهام در عملیاتی‌شدن این طرح، تعهد بر کشف قیمت منصفانه در بازار را باید نشانه کژفهمی مفاهیم «قیمت بازاری» و «ارزش» کالا و البته عدم درک سازوکار تعیین «ارزش» منابع طبیعی دانست. این رویکرد، پدیده تقاضا را بر منحنی‌های بی‌تفاوتی مصرف‌کننده بنا می‌کند که مبتنی بر سلیقه و خالی از استحکام منطقی است. بر این اساس سازوکاری چیده می‌شود که گویا مستحکم‌ترین تئوری اقتصادی در کشف قیمت است و هرگونه قیمت‌گذاری محصولات و اعطای بارانه به‌مثابه انحراف از کشف قیمت بازاری دیده می‌شود که باید هرچه سریع‌تر برای دستیابی به کارایی اقتصادی دور انداخته شود. با این حال، درک مفهوم «ارزش»، لزوم تعیین قیمت انرژی در بازار را بی‌اعتبار می‌کند. اگرچه در شرایط تعادلی «قیمت بازاری» به «ارزش» محصول میل می‌کند، ولی این دو اساساً مفاهیمی متفاوت‌اند و باید تفاوت آنها را درک کرد.

توازن عرضه و تقاضا یا سلطه نرخ سود

«ارزش» محصول عبارت است از میزان نیروی کاری که در محصول نهفته است. این ارزش در واقع حاصل تجمیع ارزش اضافی در چرخه‌های متوالی تولید است که روی هم انباشت شده‌اند. «کار مرده» متجسد در سرمایه ثابت از جنس تجهیزات و مواد اولیه اگرچه شرط لازم تولیدند، ولی تنها «ارزش» خود

نیز در سخنرانی این مراسم گفت که قصد و هدف این همایش که در نوع خود در تاریخ کشور بی‌نظیر بوده، معرفی زنان دانشگاهی و حرفه‌ای از قبل انقلاب تا حال حاضر بوده است. او یادآور شد که «در قبل انقلاب از ۱۲۵ نفر حسابدار رسمی صرفا فقط دو نفر زن بوده‌اند؛ درحالی‌که درحال‌حاضر ۷.۹ درصد اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران را زنان تشکیل می‌دهند و قبل انقلاب صرفا سرکار خانم دکتر طاهره خدادوست دارای دکترای حسابداری بوده؛ درحالی‌که امروز قریب صد نفر از استادان دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی کشور در این رشته زن هستند و تحقیقات نوین نشان داده که یکی از ارکان حکمرانی خوب حسابداری و حسابرسی است؛ بنابراین چنانچه دولتمردان درصدد برپایی حکمرانی خوب هستند، باید شان و منزلت حرفه حسابداری را بیش‌ازپیش پاس دارند».

در ایین همایش همچنین از زنده‌یاد طاهره خدادوست به‌عنوان برجسته‌ترین چهره زن تاریخ حسابداری ایران و اولین دکترای حسابداری زن تاریخ ایران و سرکار خانم فریده خلعتبری اولین سردبیر مجله حسابدار انجمن حسابداران خیره ایران تجلیل به عمل آمد.

سخنران ویژه همایش دو نفر از چهره‌های ماندگار زن حرفه حسابداری ایران، رضوان حجازی اولین زن دکترای حسابداری از دانشگاه تهران در بعد انقلاب و اولین استادتمام زن رشته حسابداری ایران و رؤیا دارابی اولین زن فارغ‌التحصیل دکترای رشته حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی بودند که درباره جایگاه رفیع و بالنده حضور رو به رشد زنان در حرفه حسابداری سخنرانی کردند. در این همایش از ژاله آزاد مؤلف کتاب پنج‌جلدی تاریخ حسابداری ایران که برای اولین بار در تاریخ کشور منتشر شده، تجلیل خاص به عمل آمد.

در پایان از صد نفر از زنان تأثیرگذار و موفق حسابداری ایران در گروه‌های پیش‌کسوتان، استادان قدیمی، استادان جوان، زنان فعال در حرفه حسابرسی و حسابداران رسمی، فعالان زن در حوزه حسابداری و مدیریت مالی برای حضور در جایگاه ویژه دعوت به عمل آمد و جوایزی به رسم یادبود و با حضور پیش‌کسوتان حسابداری ایران استاد هوشنگ خستویی، استاد منصور شمس‌احمدی و دکتر مهدی مرادزاده

به انتخاب این همایش ملی تقدیم شد.

در حاشیه این همایش نمایشگاهی از کتب و مجلات قدیمی حسابداری ایران، منتشرشده در ایران از ۱۲۸۵ هجری شمسی تا پایان دهه ۴۰ شمسی به‌عنوان میراث علمی حسابداری ایران به نمایش درآمده بود که در نوع خود بی‌نظیر بود و توجه حضار را به خود جلب کرده بود.

گرایش زنان به مشاغل کاذب با ارزش افزوده پایین

سهم ناچیز زنان در بازار کار، در شرایطی است که این روزها برنامه هفتم توسعه در ساختمان بهارستان در دست بررسی است؛ برنامه‌ای که بنا بر گفته تحلیلگران، نقش زنان را محدود کرده است. زهرا کریمی، اقتصاددان، چندی پیش در نشست «زنان و مشارکت اقتصادی در ایران؛ فرصت‌ها و چالش‌ها در چشم‌انداز برنامه هفتم»، گفته بود: «در برنامه هفتم آن‌قدر مسائل خانواده و جمعیت بزرگ شده‌اند که زنان زیر بار این موضوعات له می‌شوند».

او توضیح داده بود نقشه‌ای که این قبیل برنامه‌ها برای اشتغال زنان ترسیم کرده‌اند، تنها از شکاف جنسیتی نمی‌کاهد، بلکه عمق این شکاف را بیشتر می‌کند. نشان به آن نشان که نرخ مشارکت اقتصادی زنان از ۱۷.۴ درصد در سال ۹۷ به ۱۳.۳ درصد در زمستان سال گذشته کاهش داشته است و زنان بیشتر از قبل به مشاغل کاذب و بی‌ثبات و با ارزش افزوده پایین روی آورده‌اند.

بنا بر توضیحات این اقتصاددان، بازار کار ایران را می‌توان به سه مقطع مهم تقسیم کرد. سال‌های ۸۵ تا ۹۰ که دوران رونق نفتی بود، در این دوره درآمد نفتی بسیار زیاد بود و واردات رشد سریعی داشت. در این دوره بسیاری از فرصت‌های شغلی از بین رفت؛ برای مثال اگر زنان در تولیدی‌های پوشاک مشغول به کار بودند، بی‌کاری شدند، چون این تولیدی‌ها تبدیل به فروشگاه‌های وارداتی شدند. در این دوران شاهد رشد اقتصادی بدون رشد اشتغال بودیم؛ اگر شغلی ایجاد شد، به ازای آن شغلی از بین رفت.

سال‌های ۹۰ تا ۹۵ هم دوره اشتغال بدون رشد اقتصادی درخورتوجه است. در این دوره شاهد افزایش جمعیت فعال و نرخ مشارکت بودیم. افراد وارد بازار کار شدند و هر کاری را که امکان‌پذیر بود، انجام دادند. حضور زنان هم بیشتر بود

فصل دوم: زنان و اشتغال در ایران

و دوره آخر از سال ۹۶ تا ۱۴۰۰ نرخ مشارکت زنان در بازار کار، افت شدید داشت. اوج حضور زنان مربوط به سال ۹۷ و پیش از خروج آمریکا از برجام است. جمعیت فعال زنان در سال ۹۷ حدود چهارمیلیون و ۳۲۵ هزار نفر بود. پس از خروج آمریکا از برجام و شیوع کرونا جمعیت فعال زنان کاهش یافت و به حدود سه‌میلیون و ۶۵۸ هزار نفر رسید و همچنان جمعیت فعال زنان به دوره پیش از کرونا بازنگشته است.

استادیار اقتصاد دانشگاه مازندران همچنین توضیح می‌دهد که به‌طور کلی در بازار کار ایران، برای نیروی کار غیرماهر و ممتاز، تقاضا بیش از عرضه است. مشکل اصلی برای گروه میانی یعنی فارغ‌التحصیلان دانشگاهی است. این افراد تخصص خاصی ندارند. نگاهی به آمارها نشان می‌دهد جمعیت افراد بی‌سواد و نرخ بی‌کاری آنها کم شده است. سال ۱۴۰۰ نرخ بی‌کاری زنان بی‌سواد یک درصد بود. برای مثال امکان اشتغال این افراد در کارهای خدماتی وجود دارد. وضعیت زنان کم‌سواد هم تقریبا این‌گونه است؛ یعنی هم تعداد آنها و هم نرخ بی‌کاری این افراد کاهش پیدا کرد. اما برای زنان با تحصیلات عالی وضعیت متفاوت است. جمعیت زنان با تحصیلات عالی در سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال ۹۵ حدود یک میلیون نفر افزایش پیدا کرد؛ اما جمعیت فعال آنها تغییری نکرد. تعداد زنان شاغل تحصیل‌کرده هم تغییر درخور توجهی نداشت. نرخ مشارکت زنان با تحصیلات عالی در سال ۹۵ حدود ۴۰ درصد بود؛ اما حالا به حدود ۳۳ درصد رسیده است. نرخ بی‌کاری اگرچه در سال ۱۴۰۰ کاهش پیدا کرد، ولی علت آن را می‌توان در کاهش نرخ مشارکت دید.

همچنین بررسی آمارها می‌تواند این موضوع را روشن‌تر کند که چه بر سر وضعیت کاری زنان آمده است. در واقع زنان به سمت مشاغل با ارزش افزوده پایین و دستمزدهای کمتر کشیده شدند؛ مانند مشاغل خدماتی و دست‌فروشی. در سال ۱۴۰۰ سهم زنان در بخش خرده‌فروشی نسبت به سال ۸۵ تقریبا دو برابر شد. در بخش خدماتی نیز اشتغال زنان حدود ۲۰ درصد افزایش داشت. در بخش سلامت هم اشتغال زنان افزایش یافت؛ اما نکته مهم دیگر این است که سهم زنان در بخش آموزش و کشاورزی کاهش یافته است.

اخبار برگزیده

سودآورترین بازار نیمه اول سال کدام بود؟

بعد از گذشت نیمی از سال و تجربه فراز و فرودهای بسیار زیاد، بالاخره شهروبر به پایان رسید؛ دوره‌ای که شاخص‌های قیمتی به‌جز بورس منفی بود.

بر این اساس، قیمت دلار ۸.۱، طلا ۱۲ درصد و سکه ۱۷.۴ درصد منفی شد و این در حالی است که شاخص بورس رشد ۸.۱ را ثبت کرد. به گزارش خبرنگرانین، آخرین نرخ دلاری که در بازار ارز در نیمه اول سال ثبت شد، ۴۹هزارو ۳۹۳ تومان است؛ عددی که البته کاهش چهارهزارو ۴۰۷ تومانی را نسبت به ابتدای سال نشان می‌دهد. این یعنی نرخ دلار در شش ماه اول سال ۸.۱ درصد کاهش یافته است. در شرایط کنونی دو نگاه درباره روند بازار ارز در نیمه دو سال وجود دارد؛ برخی معتقدند روند قیمت دلار در بلندمدت صعودی خواهد بود و گروهی نیز معتقدند قیمت دلار حوالی محدوده فعلی با ۱۰ درصد نوسان می‌تواند معامله شود. ۳۱۷ هزارو ۲۰۰ تومان، عددی است که ریزش قیمت هر گرم طلای ۱۸اعیار در طول شش ماه گذشته را نشان می‌دهد. آخرین نرخي که در بازار طلا در روز پایانی نیمه اول سال ۱۴۰۲ ثبت شد، قیمت دومیلیون و ۳۳۲هزارو ۴۰۰ تومان برای هر گرم طلای ۱۸اعیار است. این یعنی طلا در نیمه اول سال ۱۲ درصد کاهش قیمت داشته است.

نادر بذرافشان، رئیس اتحادیه طلا و جواهر با اشاره به تأثیرگذاری قیمت دلار و طلای جهانی در نرخ‌های بازار داخلی می‌گوید: پیش‌بینی تحلیلگران تا سال میلادی جدید و ژانویه این است که اونس جهانی طلا به دوهزارو ۵۰۰ دلار می‌رسد. اگر این اتفاق بیفتد، به‌طور قطع بازارهای داخلی دنیا نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرد و افزایش قیمت داریم.

دومیلیون و ۱۲۱هزارو ۲۱۲ واحد، عددی است که شاخص کل بورس در روز پایانی تابستان ثبت کرد. این عدد، رشدی در حدود ۱۶۰هزارو ۷۵۵ واحد را نسبت به ابتدای سال نشان می‌دهد.

علمکدر شاخص بورس نشان می‌دهد بورس در این مدت در حدود ۸.۱ درصد مثبت شده است.

درحال‌حاضر کارشناسان بازار سرمایه اعتقاد دارند متغیرهای اصلی اثرگذار بر وضعیت اقتصادی و بازار سرمایه، تعیین‌کننده روند مثبت و رو به رشد بازار هستند.

فریدن آقاییزگی، کارشناس بازار سرمایه درباره وضعیت بورس در نیمه دوم سال می‌گوید: به‌طور کلی که در شرایط تومی انتظار داریم که نرخ ارز از ابتدا تا انتهای سال گران شود، ولی بعضا می‌بینیم نرخ ارز فریز یا کنترل و مدیریت می‌شود. این شرایط متأسفانه گریبان پیوسر را هم گرفته است. بااین‌حال، به دلیل سرایت تورم در اقتصاد کشور و در نتیجه درآمد حاصل از فروش شرکت‌ها، اغلب شرکت‌ها از ۱۰ سال پیش تاکنون گردش مالی سالانه‌شان حداقل ۱۰ تا ۱۵ برابر شده است. این در حقیقت ناشی از تسری تورم بوده است. به‌طور قطع بازار سرمایه جای رشد دارد و بخشی از برگشت بازار را در روزهای اخیر شاهد بودیم و انتظار رشد پیاپی شاید به‌صورت روزهو و کوتاه‌مدت اتفاق نیفتد اما برآیند بازار تا انتهای سال، بازده مناسب نسبت به سایر بازارها به‌طور قطع محتمل است. روند بازار مسکن در طول شش ماه گذشته کاملا متفاوت بود. بازار مسکن که در این مدت دچار سانسیو آماری شدید بود و آمارهای مربوط به بازار مسکن از ابتدای زمستان سال ۱۴۰۱ دیگر منتشر نشده است، نیمه اول سال را به گونه‌ای سیری کرد که معاملات در رکودی‌ترین حالت ممکن قرار داشت.

محمود اولاد، کارشناس بازار مسکن می‌گوید: درحال‌حاضر آمارهای رسمی در حوزه مسکن منتشر نمی‌شود. آمار مرکز آمار نیز نشان می‌دهد که کاهش قیمتی در کار نبوده است. او با اشاره به حبس ۹ماهه آمار مسکن می‌افزاید: این اتفاق اثر مثبتی قطعا در بازار نخواهد داشت. این تصور غلطی است که فکر کنیم اگر مردم بفهمند قیمت‌ها گران می‌شود یا گران نشده، بیشتر قیمت‌ها تغییر می‌کند. انتظارات تومری این‌گونه نیست که اگر مردم آمار را نبینند، انتظارات شکل نمی‌گیرد.

روند صعودی بیت‌کوین ادامه دارد؟

فدرال‌رزرو آمریکا نرخ بهره را بدون تغییر نگه می‌دارد و با این تصمیم قیمت بیت‌کوین بالای ۲۷ هزار دلار شناور است. به گزارش ایسنا به نقل از کریپتوکارنسی، در اوایل سال جاری، جرم و باول، رئیس فدرال‌رزرو اظهار کرد که این کشور احتمالا تا پایان سال ۲۰۲۳ تنها شاهد دو افزایش نرخ دیگر خواهد بود و آخرین جلسه کمیته بازار آزاد فدرال (FOMC) منجر به اولین نرخ از دو افزایش نرخ بهره شد. درحالی‌که این بار انتظار نمی‌رود نرخ بهره تفاوت چندانی را مشاهده کند اما درباره جلسه بعدی نمی‌توان همین مورد را بیان کرد. پس از نشست اخیر کمیته بازار آزاد فدرال، نرخ بهره هدف بدون تغییر در ۵.۲۵ درصد تا ۵.۵۰ درصد باقی می‌ماند. این تصمیم با توجه به انتظارات بازار جهانی اتخاذ شده؛ بااین‌حال، نرخ بهره همچنان در بالاترین حد خود در ۲۲ سال گذشته است. بازار سهام پس از انتشار تصمیم نرخ بهره، مشابه بازار کریپتو نسبتاً آرام بود. مجموع ارزش بازار جهانی ارزهای دیجیتال درحال‌حاضر ۱.۰۷ تریلیون دلار برآورد می‌شود که این رقم نسبت به روز قبل ۰.۳۴ درصد کمتر شده است. درحال‌حاضر ۴۹.۱۸ درصد کل بازار ارزهای دیجیتال در اختیار بیت‌کوین بوده که در یک روز ۰.۰۲ درصد کاهش داشته است.

ادامه از صفحه اول

شماره ملی و رمز ثنا لطفا!

فقط می‌ماند برخی اصول بنیادین در حقوق کیفری و مبنای جرم‌انگاری که آن را هم در دانشکده‌های حقوق خودمان با خودمان بحث می‌کنیم و ختم به خیر می‌شود. به خودمان خواهیم گفت: قانون‌گذار حق دارد قانون وضع کند، چون «منبع مستقیم حقوق، اراده دولت‌هاست» و این اصلی بنیادین در حقوق ماست؛ حالا اگر قانون‌گذار در ضمن وضع یک قانون «اصل برانت» را هم به «اصل عدم برانت» تغییر داد و با اصول بنیادین ما در تعارض ساختاری بود، مشکلی نیست، استادان ارجمند در ضمن تدریس، به نحو دیگری تفسیر و تبیین خواهند کرد و به دانشجوی می‌گویند که اصل بر برانت است اما استثنای‌ها هم دارد؛ چون قانون‌گذار حکیم چنین تفسیری داده است. منطقی است، خای ناکرده شما که به فرانکی قانون‌گذار تردیدی ندارید ان شاءالله...